

Maa- ja elintarviketalous – Teema2

Julkaistu 5.4.2016

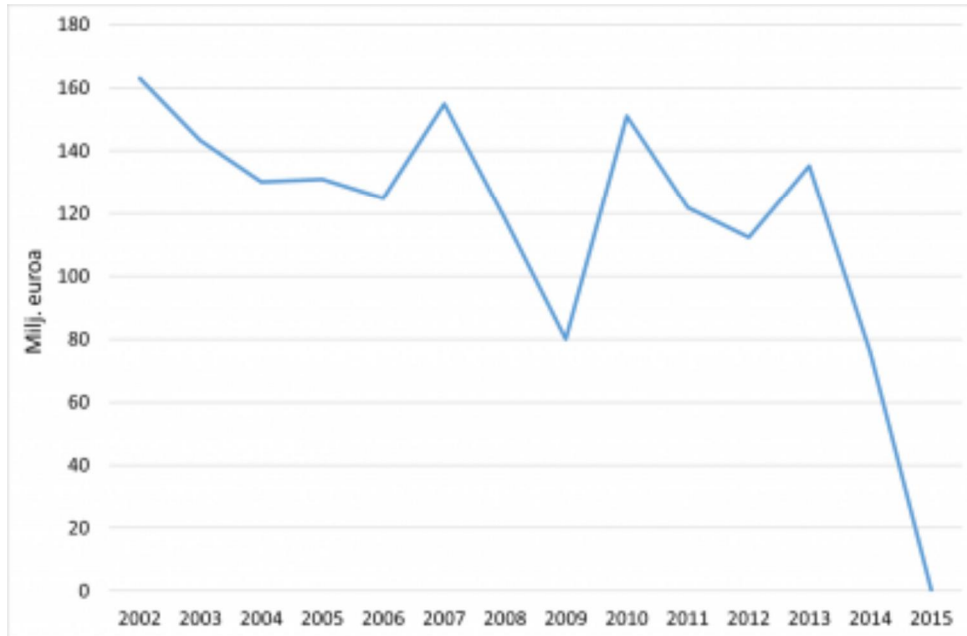
Elintarvikkeita tuodaan enemmän kuin viedään

Elintarvikkeiden kauppataase on Suomessa alijäämäinen. Tämä tarkoittaa, että Suomeen tuotujen elintarvikkeiden arvo on Suomesta vietyjen elintarvikkeiden arvoa suurempi. Elintarvikkeiden kauppataaseen alijäämä on Suomen EU-jäsenyyden aikana kasvanut 0,5 miljardista eurosta 2,5 miljardiin euroon. Tuonnin kasvua ja sen kautta tulevaa kilpailua pidetään ongelmallisena etenkin siksi, että kotimaisen maatalouden ja elintarviketeollisuuden kilpailukyky ovat yleisesti heikompia verrattuna keskeisiin tuontimaihin. Toisaalta kotimainen elintarviketeollisuus ei ole maitosektoria lukuun ottamatta onnistunut löytämään kannattavia vientimarkkinoita.

Elintarvikkeiden kauppataaseen alijäämä kasvoi viime vuonna yli 10 prosenttia: tuonti kasvoi 3 prosenttia ja vienti väheni 8 prosenttia. Elintarvikkeiden kauppataaseen 2,5 mrd. euron alijäämästä vuonna 2015 reilu kolmasosa (881 milj. euroa) tuli hedelmien ja kasvien tuonnista. Toiseksi suurin alijäämä muodostui kahvista, teestä, kaakaosta ja mausteista (337 milj. euroa) sekä kolmanneksi suurin kalatuotteista (312 milj. euroa). Yhteensä näiden elintarvikkeiden tuonnista muodostui yli 1,5 mrd. euron alijäämä. Näitä tuotteita tuodaan Suomeen, koska kyseisiä elintarvikkeita ei Suomessa tuoteta joko lainkaan tai ainakaan tarpeeksi kysyntään nähden.

Lihatuohteissa alijäämää vuonna 2015 muodostui 202 milj. euroa. Lihan ulkomaankaupassa merkittävää on, että Suomeen tuodaan erilaista lihaa kuin täältä viedään. Suomeen tuodaan mm. fileitä, joita Suomessa ei tuoteta kysyntää vastaavasti. Suomesta taas viedään ruhonosat, joille ei kotimaassa ole kysyntää. Lihan tuontihinnat ovat siis selvästi vientihintoja korkeammat.

Maitotaloustuotteet on perinteisesti ollut ainoa tuoteryhmä, jossa elintarvikkeiden kauppataase on ylijäämäinen. Juustojen ja jogurttien vienti Venäjälle on ollut kannattavaa liiketoimintaa. Maitotuotteiden tuonti Suomeen on myös kasvanut ja maitotuotteet ovatkin merkittävin elintarvikkeiden ryhmä, jossa tuonti ja kotimainen tuotanto kilpailevat suoraan keskenään. Venäjän viennin pysähtyttyä syksyllä 2014 maitosektorin on ollut vaikea löytää kannattavia korvaavia vientimarkkinoita, minkä seurauksena maitotuotteiden kauppataaseen ylijäämä suli vuoden 2015 aikana. Kauppataaseen näkökulmasta elintarvikkeista ei siis tällä hetkellä löydy yhtään vientivetoista tuoteryhmää.



Kuvio. Maitotuotteiden kauppataseen ylijäämä (lähde: Tulli, PTT)